

44. Kampen mod regional konsumption

Gennemførelsen af infosoc-direktivet gav mig adgang til at anfægte EU-Domstolens valg af regional konsumption via en retssag mod den danske regering. Det var uproblematisk at få sagen forelagt, men det var umuligt at få EU-Domstolen til at forholde sig til sagens kerne.

Stævningen af Kulturministeriet

Jeg havde omhyggeligt undersøgt lovgivningen, før jeg i 1987 i en blåøjet og naiv tillid til det danske retssamfund begyndte at udleje LaserDiscs. Dengang var jeg overbevist om, at hvis FDV fandt på at chikanere mig, kunne jeg indbringe sagen for retten, og så ville dommerne forholde sig til lovgivningen og give FDV et rap over nallerne. Så naiv var jeg ikke længere.

Denne gang ville jeg være proaktiv og angribe den misforståede lovgivning så hurtigt som muligt. Jeg ville også holde FDV ude at konflikten, så jeg gjorde som det første klar til at respektere eventuelle forbud fra FDV's medlemmer. I ugerne efter lovændringen indgik jeg forlig i udlejningsstriden, jeg implementerede det nye forbudt-program, og jeg fik registreret de danske udgivelser, så jeg kunne leve op til løfterne til FDV's advokat Niels Bo Jørgensen og FDV's medlemmer.

Jeg nåede det hele - inkl. at lukke Laserdiskens butik i Århus - på måneder. Allerede den 19. februar 2003 indleverede jeg en stævning af Kulturministeriet til Østre Landsret. Heri anfægtede jeg lovens gyldighed og begærede spørgsmålet om regional konsumption forelagt for EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse.

På de kommende sider forklarer jeg baggrunden for mine anbringender og gør rede for fremgangsmåden, når man som borger vil anfægte en EU-retsakt.

Påstand og anbringender

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i Lov nr. 1051 af 17. december 2002, Lov om ændring af ophavsretsloven (gennemførelse af infosoc-direktivet), er ugyldig.

Det gøres gældende,

- at direktivets forbud mod international konsumption af spredningsretten savner hjemmel i EF-traktaten (særligt i de i direktivet angivne hjemmelsbestemmelser),
- og at direktivets forbud mod international konsumption af spredningsretten er i strid med retsakter og retsgrundsætninger af højere rang.

Særligt i forhold til Kommissionens begrundelse bestrides det,

- at den ophavsretlige beskyttelse mod piratkopiering og spredning af piratkopier nødvendiggør et forbud mod international konsumption,
- og at gennemførelsen af et område uden indre grænser gør et forbud mod international konsumption nødvendigt.

Påstand og anbringender i Laserdiskens stævning, 19. februar 2003

Infosoc-direktivets hjemmelsbestemmelser

Varemærkedirektivet, låne/leje-direktivet og infosoc-direktivet er alle harmoniseringsdirektiver, dvs. deres formål er at gennemføre det indre marked. På mere end 1400 områder blev samhandelen lettet via vedtagelse af fælles lovgivning.

I kapitel 7 er nævnt en fælles standard for elektrisk materiel som et eksempel, men der var tusindvis af tilfælde, hvor divergerende regler stod i vejen for en fri samhandel og en ufordrejet konkurrence. Et andet eksempel er grænseværdier for skadelige stoffer. Når de er fælles, undgår man roderi med, at visse varer kun må sælges i nogle lande, men ikke i andre lande med skrappe krav. Der er handelsmæssige fordele ved, at alle arbejder med de samme grænseværdier. Debatten gik ofte ud på, hvor grænsen skulle ligge. Hvis en grænseværdi via et direktiv blev sat op, blev EU kritiseret for at tryne Danmark til skade for forbrugerne. På den anden side forbedrede EU-samarbejdet vilkårene for forbrugerne i lande med svagere lovgivning. Sådanne spørgsmål afgøres under alle omstændigheder i EU.

Det relevante problem i denne forbindelse er, at Peter Schønning forklarede, at forbuddet mod frihandel skyldtes et ønske fra nogle af de store medlemsstater om at beskytte deres virksomheder mod konkurrencen fra tredjelændene, hvilket han illustrerede med eksemplet i *Notat om parallelimport og specialimport* (side 554). Brian Mikkelsen forklarede noget lignende i Folketinget (side 548).

Et harmoniseringsdirektiv indeholder imidlertid ikke hjemmel til at beskytte medlemsstater, der ikke kan klare sig i den internationale konkurrence.

Forbuddet mod frihandel

Indførelse af regional konsumtion er det samme som afskaffelse af frihandel. Det betyder ifølge Peter Schønning, at virksomhedernes hidtidige ret til at sælge en vare erstattes af et forbud mod at videresælge samme vare, medmindre det første salg i EØS-området er foretaget af rettighedshaveren selv. Det er det modsatte af frihandel mellem virksomhederne inden for og uden for EU.

Ændringen er i strid med EU's grundlæggende formål, som de er formuleret allerede i præambelen til EF-traktaten, hvor det fremgår, at medlemsstaterne har vedtaget at oprette et Europæisk Økonomisk Fællesskab, fordi de ønsker "gennem en fælles handelspolitik at bidrage til gradvis ophævelse af restriktionerne i den internationale samhandel" (side 42).

Med afskaffelsen af international konsumtion gik man den modsatte vej, idet man tværtimod indførte restriktioner i den internationale samhandel.

Dette overordnede formål bag Det Europæiske Fællesskab er gentaget i traktatens principper i artikel 3, litra k: Fællesskabets virke skal indebære "associering af de oversøiske lande og territorier med henblik på at forøge samhandelen og på i fællesskab at fremme den økonomiske og sociale udvikling" (side 44).

Da et direktiv har lavere rang end traktatens principper, bør en bestemmelse i et direktiv, der strider mod EU's principper, ikke være gyldig.

Beskyttelsen mod piratkopier

Da Kommissionen i låne/leje-direktivet foreslog at indføre en spredningsret, var det for at supplere reproduktionsretten med et redskab til at forhindre spredning af de kopier, der allerede var ulovligt fremstillet (side 447).

Det var formålet med spredningsretten at forhindre, at piratkopier blev spredt i EU, men på intet tidspunkt under forhandlingerne om låne/leje-direktivet blev det gjort gældende fra Kommissionens eller andres side, at det også var et formål at afskaffe frihandel med tredjelandene.

Et forbud mod international konsumtion har ikke det mindste at gøre med det angivne formål, der udelukkende var at beskytte mod spredningen af piratkopier.

International konsumtion og det indre marked

Afskaffelsen af frihandel blev ikke drøftet af politikerne. Det var hverken et emne under forhandlingerne om varemærkedirektivet, låne/leje-direktivet eller infosoc-direktivet.

Reelt blev frihandel afskaffet af EU-Domstolen i Silhouette-sagen (side 486), og det skete uden offentlig debat. Den eneste debat - hvis ordet er berettiget i den situation - var den tvivlsomme påstand fra embedsmændene fra Østrig, Frankrig, Tyskland, Italien, Storbritannien og Kommissionen om, at det indre marked ikke kan fungere, hvis international konsumtion bevares.

Ingen påpegede, at et fælles forbud mod regional konsumtion også sikrer det indre markeds funktion. Det er tragisk, at vanskabningen regional konsumtion overhovedet anerkendes som en valgmulighed, men som minimum bør der være en politisk debat om det.

Magtfordrejning?

Kommissionen har ikke begrundet, hvorfor den foretrækker regional konsumtion frem for international konsumtion. Den har heller ikke givet politikerne chancen for at drøfte spørgsmålet eller forholdt sig til de formelle problemer i forhold til EU's grundlæggende formål om frihandel.

Det ser ud til, at Kommissionens embedsmænd simpelthen har givet efter for den internationale industris ønske om at kontrollere samhandelen med EU.

3.2.4. Magtfordrejning

Magtfordrejning er et fællesskabsretligt begreb, hvis nærmere indhold må fastlægges af Domstolen...

...Domstolen har fastslået, at en retsakt er behæftet med magtfordrejning, når det på grundlag af objektive, relevante og sammenstemmende indicier må antages, at den er truffet til forfølgelse af andre formål end dem, der er angivet.

Fremgangsmåden ved indsigelse mod en retsakt fra EU

Fællesskabet var blot få år gammelt, da EU-Domstolen i den omtalte Van Gend & Loos-sag (side 50) etablerede EU-borgernes rettigheder og redegjorde for, at det er til Fællesskabets fordel at inddrage borgerne. Den udtrykte det således: "Agt-pågivenheden hos de private, som er interesserede i at beskytte deres rettigheder, medfører en effektiv kontrol, der supplerer den kontrol, som det i artiklerne 169 og 170 overlades til Kommissionen og medlemsstaterne at drage omsorg for."

Det er fint nok, men hvad gør man i praksis, hvis man vil anfægte en retsakt? En borger har jo ikke adgang til at anlægge en retssag ved EU-Domstolen.

Man anvender samarbejdet mellem de nationale domstole og EU-Domstolen i form af de præjudicielle spørgsmål (side 51). Ved den nationale domstol kan man anlægge en sag mod den statslige myndighed, der er ansvarlig for den anfægtede bestemmelse, og fordi sagens reelle indhold vedrører gyldigheden af en retsakt fra en af Fællesskabets institutioner, har den nationale domstol pligt til at indbringe spørgsmålet for EU-Domstolen og anmode om en præjudiciel afgørelse.

På det tidspunkt var *EU-Karnov* en yndet retskilde for mig, og fremgangsmåden er udmærket beskrevet i et eksempel, hvor en borger anfægter en forordning, og fremgangsmåden er den samme, når retsakten er et direktiv.

Borgerens påstand vil normalt gå ud på at få tildelt erstatning eller at få den nationale forvaltningsakt kendt ugyldig, og det var formålet med min retssag. Den havde til formål at få rettet den fejl, det var at afskaffe international konsumtion.

6. Præjudicielle afgørelser

I det omfang en borger finder, at en umiddelbart anvendelig bestemmelse overtrædes af den nationale administration, kan han indbringe sagen for en national domstol. Der vil i disse tilfælde typisk være tvist om *fortolkningen* af den pågældende EF-regel. Fortolkningsspørgsmålet må løses, før det kan afgøres, om der konkret er handlet i strid med EF-reglen.

Men muligheden for at anlægge sag ved en national domstol står også åben, hvis den nationale forvaltning udsteder en forvaltningsakt, som borgeren mener er ugyldig, fordi den er udstedt i henhold til en ugyldig EF-forordning. I disse tilfælde vil den sagsøgende borgers påstand typisk gå ud på enten, at den nationale forvaltningsakt kendes ugyldig, eller at den sagsøgte forvaltning dømmes til at betale erstatning. Imidlertid vil sagens udfald afhænge af, *om den påberåbte EF-regel er gyldig*, og hvorledes den i givet fald skal fortolkes. I begge tilfælde vil besvarelsen af et EF-retligt spørgsmål være nødvendig, for at der kan tages stilling til borgerens påstand. Spørgsmålene kaldes præjudicielle, fordi de må besvares, før sagens hovedspørgsmål kan besvares.

Det vil kunne bringe fællesskabsrettens ensartede anvendelse i alle medlemsstater i fare, hvis de nationale domstole på egen hånd kunne afgøre alle præjudicielle spørgsmål om EF-rettens fortolkning og gyldighed.

Kammeradvokaten og den nedlagte påstand

Det var igen kammeradvokaten selv, K. Hagel-Sørensen, der førte sagen for Kulturministeriet. Vi var netop ved at forlige sagen om Filmloven, og han erklærede, at han ville hjælpe med at fremme en forelæggelse for EU-Domstolen. Han havde blot det ønske, at jeg ændrede formuleringen af den nedlagte påstand.

Deres påstand går ud på, at Kulturministeriet skal tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i den nævnte lov er ugyldig.

Det er fast antaget i den danske statsretlige teori og i retspraksis, at en borger ikke kan nedlægge påstand om, at en generelt anvendelig lov er ugyldig. Synspunktet er, at borgeren må nøjes med at få dom for, at en lovbestemmelse ikke finder anvendelse på hans konkrete forhold.

Når jeg opholder mig ved spørgsmålet, skyldes det naturligvis også hensynet til andre sager, jeg fører for staten, og hvor jeg nødtigt ser den hidtidige retspraksis tilsidesat ved vores sag. Jeg foreslår, at De overvejer følgende alternative formulering til en påstand:

“Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i lov nr. 1051 af 17. december 2002, lov om ændring af ophavsretsloven (gennemførelse af infosoc-direktivet) ikke kan finde anvendelse på sagsøgers import og salg af dvd-produkter, der er lovligt markedsført i lande udenfor EØS.”

Kulturministeriet til Laserdisken ApS, 4. marts 2003

Først var jeg positiv. Hvis det kunne gøre kammeradvokaten glad, var det i orden med mig, men jo mere jeg undersøgte det, des mere forkert føltes det. Det var ikke sandt, at man ikke kunne nedlægge påstand om, at en generelt anvendelig lov var ugyldig. Det havde jeg selv lige gjort i sagen om Filmloven. Jeg havde nedlagt påstand om, at bekendtgørelsen var ugyldig (side 504). Sagen var tæt på at blive afsluttet i Højesteret, og ingen havde gjort indsigelse mod formuleringen.

Jeg havde studeret sagen om ambi (side 54). I hovedsagen havde sagsøgerne, Dansk Denkvit ApS og P. Poulsen Trading ApS, nedlagt påstand om, at afgiften var ugyldig. Der var ingen støtte til kammeradvokatens påstand i de to sager. Jeg drøftede sagen med min egen rådgiver, advokat Per Christensen, som heller ikke fandt noget forkert ved formuleringen. Han vurderede, at forslaget mest af alt var et forsøg på at minimere skadesvirkningerne i tilfælde af, at jeg vandt sagen. Jeg fastholdt påstanden - og pådrog mig derved kammeradvokatens vrede.

Da vi ikke kunne blive enige, indkaldte landsdommer M. Stassen til retsmøde, og jeg mødtes med K. Hagel-Sørensen. Han stillede situationen klart op: Hvis jeg ikke ændrede påstanden, ville han og Kulturministeriet gøre alt i deres magt for at forhindre en forelæggelse for EU-Domstolen, men hvis jeg fulgte hans forslag, ville han støtte en forelæggelse, og med hans indflydelse var det i praksis så godt som en garanti. Han lovede tillige, at ændringen ikke ville påvirke min ret til at kræve erstatning, hvis jeg fik medhold. All right, så ændrede jeg påstanden!

Den fælles forelæggelse for EU-Domstolen

Jeg må således tage et slags medansvar for, at der gik et halvt år, før vi kom i gang med et konstruktivt samarbejde om at udarbejde et fælles forslag til forelæggelse. Jeg finder stadig ikke noget forkert i den oprindelige formulering, men det betød åbenbart så meget for kammeradvokaten, at et samarbejde var umuligt, før jeg ændrede påstanden i overensstemmelse med hans ønske.

Det skal derefter til kammeradvokatens ros siges, at han deltog konstruktivt i samarbejdet. For mig var det vigtigt, at forelæggelsen var fair og baseret på fakta, og det forsøgte han ikke at forhindre. Til gengæld blandede jeg mig ikke i, hvad Kulturministeriet gjorde gældende, blot mine synspunkter også var gengivet.

Det meste foregik pr. korrespondance, og et fælles oplæg tog gradvist form. Mindre end et år senere sendte vi et færdigt forslag til Østre Landsret, der sendte det videre til EU-Domstolen uden at rette så meget som et komma. Om det så var landsrettens egne bemærkninger, var de oprindeligt skrevet af mig og godkendt af kammeradvokaten. I hele sagsforløbet mødte jeg kun én dommer, nemlig landsdommer M. Stassen på det forberedende retsmøde i efteråret 2003.

Forløbet gav mig indsigt i, hvordan det i Warner-sagen var lykkedes for Johan Schlüter at narre EU-Domstolen til at tro, at der var nedlagt forbud mod Erik Viuff Christiansens udlejning på grund af en særbestemmelse i ophavsretslovens § 23, selvom fogedretten faktisk fandt, at det pågældende filmværk *ikke* var omfattet af ophavsretslovens § 23.

Den eneste forklaring på de samstemmende løgnehistorier fra parterne selv og fra Kulturministeriet om særbestemmelsen om udlejning af film i § 23 er, at både advokat Niels Gangsted-Rasmussen og Kulturministeriet overlod beskrivelsen af ophavsretsloven til den anerkendte ophavsretsekspert Johan Schlüter.

Dommerne udfører nødtigt et stykke arbejde, hvis de kan få parterne til at gøre det selv, og alt tyder på, at begge forelæggelser slap igennem til EU-Domstolen, uden at én eneste dommer havde været med til at skrive dem.

Jeg ønskede en grundig forelæggelse, fordi det er den, medlemsstaterne og EU's institutioner får tilsendt og skal forholde sig til. Jeg søgte at begrænse risikoen for, at mit skriftlige indlæg igen blev reduceret til det rene ingenting, så forelæggelsen er på hele 22 sider og indeholder en omhyggelig gennemgang af udviklingen af spredningsretten fra det oprindelige angivne formål om at forhindre spredning af piratkopier, der via tilsyneladende uskyldige justeringer af ordlyden endte med at blive fortolket som et forbud mod frihandel (kapitel 32 og 33).

Forelæggelsen beskriver også lovændringens praktiske konsekvenser i og med, at den indeholder en erklæring fra FDV's advokat Torben Steffensen om FDV's opfattelse af lovændringen. FDV var ganske vist vendt på en tallerken i forhold til Johan Schlüters forsikringer til Folketinget, men erklæringen stemmer med Peter Schønnings fortolkning, og den er god på den måde, at den udelukker, at EU kan fungere som et område uden indre grænser. Det er i sig selv en ugyldighedsgrund.

Torben Steffensens erklæring

Ingen skifter holdning hurtigere eller mere markant end FDV's advokater. Jeg vil ikke ligefrem påstå, at jeg troede på Johan Schlüters forsikringer til Folketinget (side 557 og 572). Hans opgave var selvfølgelig at få Folketinget til at stemme for lovforslaget, og så snart det var sket, gav han lovændringen et andet indhold.

FDV var ikke tilfreds med at undgå parallelimport af film, som de selv udgav i Danmark. Det efterlod en lille markedsandel på et par procent til film, som ikke blev udgivet af FDV, og den konkurrence var uacceptabel for FDV. Efter lovens vedtagelse var deres krav derfor, at importøren af enhver film skulle indhente en positiv tilladelse til at sælge den pågældende film. Det ville i bedste fald blive ret besværligt, så på den måde kunne FDV også ramme specialimporten.

Var det risikabelt for mig at ignorere Torben Steffensens nye fortolkning? Det mente jeg ikke på tidspunktet. Torben Steffensen var ansat af Johan Schlüter, og det tilkom egentlig ikke ham at underkende sin chef. Jeg var indstillet på at efterleve loven i overensstemmelse med Johan Schlüters forklaringer til Folketinget, og skulle det komme til en strid om fortolkning, mente jeg, at det måtte have en vis betydning, hvordan Folketinget var informeret, da det stemte om loven.

Under alle omstændigheder havde jeg gjort det klart, på hvilke betingelser jeg ville afstå fra at parallelimportere, og de var meget lette at opfylde. Jeg ville bare have besked - på brev eller på e-mail. For min skyld kunne Torben Steffensen på vegne af samtlige medlemmer af FDV meddele, at de alle sammen ville forbyde parallelimport. Det afgørende var for mig, at jeg ikke indstillede parallelimporten frivilligt, men fordi det blev forlangt af mig. Hvad angår specialimport, som kun rammes af den nye fortolkning, synes jeg ikke, det tilkommer FDV at blande sig i andre producenters salg i Danmark.

Vi skal ikke glemme, at de pågældende direktivers formål er at gennemføre "et område uden indre grænser," men hvis kravet er, at man skal have tilladelse af den nationale distributør, opnås præcis det modsatte. Så bliver EU netop opdelt i separate områder, der styres af hver sin distributør. Nogle film vil kunne handles i nogle medlemsstater, mens de vil være forbudt i andre medlemsstater.

Om forståelsen af ophavsretsloven

Forhandleren i Danmark må kun importere et eksemplar af et filmværk fra et land uden for EØS og udbyde det til salg i Danmark, hvis forhandleren forinden har indhentet samtykke til videresalg af det pågældende eksemplar hos den, der er indehaver af rettighederne for Danmark.

Det er forhandlerens forpligtelse at sikre, at dette samtykke er indhentet evt. ved at kontakte filmværkets oprindelige producent for at afklare, om rettighederne måtte være overdraget til en lokal distributør i Danmark.

Erklæring fra FDV's advokat Torben Steffensen, 18. februar 2003

Sagsøgers anbringender

Sagsøger gør gældende, at Kommissionens opfattelse af spredningsretten i låne/leje-direktivets art. 9 og infosoc-direktivets art. 4 fejlagtigt udlægges som forbud mod international konsumtion alene på grund af bestemmelsens ordlyd. Kommissionen ser bort fra den oprindelige ophavsretlige begrundelse og den betydning, spredningsretten havde under de oprindelige forhandlinger.

Kommissionen ændrer bestemmelsen fra at være en legitim ophavsretlig beskyttelse mod spredning af piratkopier til at være et indgreb i den frie internationale handel med ægte og lovligt udgivne eksemplarer. Ændringen er ny, og den er vidtgående, og den er problematisk i forhold til EU's øvrige politikker.

Om Kommissionens forklarende bemærkninger

Sagsøger afviser Kommissionens argumentation for regional konsumtion af to grunde:

1. Kommissionen anfører fejlagtigt, at afskaffelsen af international konsumtion afspejler en retspraksis, som EF-Domstolen allerede har fastsat. EF-Domstolen havde i 1991, da spredningsretten blev behandlet, i intet tilfælde forbudt viderespredning af eksemplarer, der var bragt på markedet af rettighedshavere uden for EU. Den havde derimod gentagne gange forbudt *national* konsumtion, der tidligere blev anvendt af medlemsstater til at forhindre import af varer fra andre medlemsstater.

Da Det økonomiske og sociale Udvalg henviste til, at stk. 2 lige så godt kunne udelades, var det med en henvisning til EF-Domstolens praksis, der gik ud på at forbyde restriktioner i samhandelen mellem medlemsstaterne. På det tidspunkt havde EF-Domstolen hverken med henvisning til varemærkeret eller ophavsret forbudt videresalg af varer, der var bragt på markedet uden for EU. Kommissionens opfattelse af spredningsretten som et forbud mod fri samhandel med tredjelande er af senere dato og reflekterer *ikke* EF-Domstolens praksis. EF-Domstolen har *aldrig* hverken selvstændigt eller på baggrund af låne/leje-direktivet - forbudt det danske ophavsretlige princip om international konsumtion og den lovgivning, der var gældende i Danmark frem til den 22. december 2002.

EF-Domstolen har på varemærkeområdet indført en ny praksis, alene fordi der er indført nye regler. Tingene vendes på hovedet, når Kommissionen lader som om, at de nye regler blot reflekterer en praksis, som EF-Domstolen allerede har fastlagt.

2. Kommissionen anfører fejlagtigt, at en ensartet gennemførelse af international konsumtion fører til konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked i adskilte markeder og områder.

Det kan slet ikke lade sig gøre! Tværtimod er en ensartet *gennemførelse* af international konsumtion den eneste løsning, der med sikkerhed *undgår* konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked i adskilte markeder og områder. Regional konsumtion overlader det derimod til 25 nationale rettighedshavere vilkårligt at bestemme, om de hver især vil forbyde eller tillade importerede eksemplarer på deres område, så medmindre alle rettighedshavere tilfældigvis er enige, fører det til en opdeling af det indre marked.

Problemerne i forhold til EU's politikker

Sagsøgers hovedsynspunkt i sagen er, at Kommissionen begik en fejl, da den i 1994 på baggrund af ordlyden i stk. 2 valgte at fortolke spredningsretten som et forbud mod fri samhandel med tredjelande med ophavsretsbeskyttede varer i stedet for at fortolke spredningsretten som et effektivt middel mod spredning af piratkopier.

Sagsøger anfører, at et forbud mod fri import fra tredjelande er meget vidtgående og i konflikt med flere af EU's politikker og principper. Sagsøger påpeger følgende forhold, som *kan* føre til ugyldighed:

1. Proportionalitetsprincippet (det indre marked)
2. Proportionalitetsprincippet (kampen mod piratkopier)
3. EU's konkurrencepolitik
4. Ytringsfriheden
5. Hjemmel
6. Forholdet til tredjelande
7. Andet

Fra Østre Landsrets forelæggelse til EU-Domstolen, 16. november 2004

Forelæggelsens struktur og indhold

Da Østre Landsret forelagde sagen for EU-Domstolen, blev jeg ramt af en følelse af tryghed. Så er der fred så længe, tænkte jeg, og da EU-Domstolen ikke går ind for et opdelt fællesskab, er den hjemme. Jeg havde ikke kalkuleret med endnu en vanvittig sagsbehandling - eller med fogedrettens Dorete Bager.

Forelæggelsen fejler intet. Ændringen af konsumptionsprincippet gennemgås og forklares med Peter Schønnings virkelighedsfjerne eksempel om beskyttelsen af britiske bogforlag fra *Notat om parallel- og specialimport*. Den kronologiske gennemgang slutter med FDV's erklæring om virkningen for markedets aktører, så opdelingen af Fællesskabet som uundgåelig konsekvens er skåret ud i pap.

Derefter følger en omhyggelig gennemgang af spredningsrettens historie og de drøftelser, der fandt sted under behandlingen af låne/leje-direktivet. Der gøres rede for, at fortolkningen af spredningsretten som et forbud mod frihandel første gang beskrives således af Kommissionen i svaret til Hoon i 1994 (side 451).

Derefter er der plads til mine to hovedsynspunkter og supplerende anbringender. Hovedsynspunkterne vedrører Kommissionens påstand i direktivforslaget, hvor det anføres, at afskaffelsen af international konsumtion afspejler EU-Domstolens retspraksis, hvilket ikke var rigtigt på det tidspunkt, og påstanden om, at ensartet gennemførelse af international konsumtion fører til konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked, hvilket heller ikke er rigtigt.

De syv supplerende anbringender er blot bivirkninger af de to grundlæggende manipulationer (eller "fejl", hvis man vil være venlig), men man kan selvfølgelig også forholde sig til dem hver for sig. Det har jeg gjort på de to næste sider.

1. Proportionalitetsprincippet (det indre marked)

Det absurde er, at selvom en ensartet gennemførelse af regional konsumtion som beskrevet er meget indgribende over for erhvervsdrivende og forbrugere i EU, så sikrer det ikke en gennemførelse af det indre marked.

Regional konsumtion overlader til de nationale rettighedshavere at tillade, om salg af parallelimporterede varer accepteres på deres område. Det betyder, at importerede eksemplarer fra tredjelande udbydes til salg i de medlemsstater, hvor de lokale rettighedshavere tillader det, men ikke i de medlemsstater, hvor man for at beskytte afsætningen af sine egne udgivelser ikke tillader det. Resultatet er, at det indre marked opdeles i særskilte områder og markeder.

Proportionalitetsprincippet kræver, at EU's institutioner ikke pålægger borgerne pligter ud over, hvad der er strengt nødvendigt for at nå målet. Kommissionen har valgt en løsning, der er meget indgribende over for EU's borgere, uden at det fører til det fastsatte mål overhovedet - alt imens der findes en løsning, som med sikkerhed vil føre til det ønskede mål uden at gøre indgreb i borgernes rettigheder.

2. Proportionalitetsprincippet (kampen mod piratkopier)

Jeg anerkender rettighedshavernes ret til en høj beskyttelse mod udnyttelse i form af piratvirksomhed, og jeg anerkender spredningsretten som et effektivt middel til at forhindre distribution af de værkseksemplarer, der er bragt på markedet uden rettighedshavernes samtykke (piratkopier), men jeg stiller spørgsmålet: Hvorfor forbyde spredning af eksemplarer, som *ikke* er piratkopier?

Jeg savner en elementær sammenhæng mellem det angivne mål og det valgte middel. Det er vidtgående og unødvendigt at forbyde EU's borgere at købe varer, som rettighedshaverne selv har bragt på markedet.

Jeg tilføjer, at incitamentet til at fremstille og sprede piratkopier tværtimod øges, når borgerne fratages muligheden for at købe de ønskede værker på normal vis. Et sådant forbud er vanskeligt at forstå, og selv lovlige borgere vil tænke: "Jeg vil selvfølgelig helst købe en ægte vare, men når jeg ikke kan det, er der ikke andre alternativer end at tage imod tilbuddet om at købe en piratkopi."

3. EU's konkurrencepolitik

Jeg anfægter Rådets begrundelse, som den er gengivet af Peter Schønning, idet rettighedshaverne formentlig fortsat vil få fremstillet eksemplarerne, hvor det er billigst, men de vil udnytte muligheden for at forbyde parallelimport med henblik på at tage en højere pris i EU. Resultatet er kunstigt høje priser i EU til skade for borgerne. Ifølge Kommissionen har konkurrencepolitikken det modsatte sigte.

Jeg redegør omhyggeligt for modsætningen til konkurrencekommissær Mario Montis tale i Stockholm (side 535) og de samme staters målsætning i OECD om, at liberaliseringen af den internationale samhandel skal føre til billigere og bedre varer til gavn for forbrugerne (side 61 og 453).

4. Ytringsfriheden

Gennemførelsen af infosoc-direktivet har den virkning, at EU's borgere afskæres fra at modtage informationer - i strid med artikel 10 i menneskeretskonventionen. Jeg anerkender, at ytringsfriheden ikke er absolut, men finder, at betingelserne for at begrænse den ikke er opfyldt. Ifølge C-71/02 (Karner, dom af 25. marts 2004) kan ytringsfriheden begrænses, hvis hensynet til den almene interesse kræver det og er berettiget ud fra et eller flere legitime formål i et demokratisk samfund.

Disse betingelser er ikke opfyldt, idet importforbuddet ikke tjener en almen samfundsinteresse, men blot er et resultat af, at multinationale rettighedshavere ønsker en særskilt mulighed for at kontrollere afsætningen i EU med henblik på at maksimere deres indtjening via overpriser.

5. Hjemmel

Infosoc-direktivet har hjemmel i EF-traktatens artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95. Ingen af de artikler angiver som formål, at medlemsstaternes ineffektive virksomheder skal beskyttes mod konkurrence fra mere effektive virksomheder i tredjelande. Peter Schönningss forklaring støttes i hvert fald ikke af direktivet selv.

6. Forholdet til tredjelande

Et tyrkisk forlag, der udgiver *Harry Potter* på tyrkisk, har ikke adgang til at sælge et eksemplar af bogen til en boghandler i Danmark, fordi Gyldendal som dansk rettighedshaver først skal tillade det. Hvis en herboende tyrk ønsker *Harry Potter* på sit eget sprog, må han låne den på biblioteket. Det er til gengæld gratis, og han må også uden vederlag til det tyrkiske forlag tage en fotokopi til sig selv.

Det tyrkiske forlag må ikke sælge sine bøger til tyrkiske læsere i EU, men det er nødt til at finde sig i, at dets udgivelser udlånes og evt. kopieres, uden at det udløser et vederlag. Det må være ret svært for tredjelandene at se fornuften i den ophavsretsbeskyttelse, der praktiseres i EU.

7. Andet

Forbuddet er så indgribende, at det påvirker rettigheder, som EU-borgerne er vant til at tage for givet, og som støttes af EF-traktaten. Her er nogle eksempler:

Ret til uddannelse jf. EF-traktatens artikel 153, stk. 1: Forbuddet rammer en del universitetsboghandlere, som ikke frit kan importere lærebøger til de studerende.

Den danske og europæiske kulturarv jf. EF-traktatens artikel 151: Danske og europæiske filmklassikere er digitalt overført til DVD og udgivet i USA, men må ikke sælges i europæiske butikker, så EU-borgerne kan få adgang til dem.

Lighedsprincippet: En tyrkisk producent kan kontrollere tyrkiske udgivelser i EU, mens en græsk producent ikke kan. Omvendt har en græsk licenstagere til f.eks. en bog adgang til hele EU, mens en tyrkisk licenstagere ikke har. Sådanne ens eller i hvert fald næsten ens situationer behandles forskelligt.

De to præjudicielle spørgsmål til EF-Domstolen

1. Er artikel 4, stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet ugyldig?
2. Er artikel 4, stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet til hinder for, at en medlemsstat bibeholder international konsumtion i lovgivningen?

Spørgsmål 2 stilles med henblik på at afklare, om en medlemsstat, der ønsker at vægte hensynet til ytringsfriheden og borgernes adgang til kulturprodukterne højere end ønsket om at beskytte de nationale rettighedshavere mod konkurrence, kan fravige artikel 4, stk. 2.

Fra Østre Landsrets forelæggelse til EU-Domstolen, 16. november 2004

De stillede præjudicielle spørgsmål

Hovedspørgsmålet om gyldigheden af infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, blev stillet, og jeg fik tilføjet et i virkeligheden mere interessant spørgsmål, der ville afsløre, om EU-Domstolen satte sig ind i problemstillingen eller blot skøjtede hen over overfladen på samme måde, som den havde gjort i Hokamp-sagen (side 370) og i Laserdisken-sagen (side 375).

Den beskrevne løsning deler netop EU i separate områder, hvor nogle værker må sælges i nogle lande, men ikke i andre, så hvad skulle der være i vejen for, at Danmark vægter hensynet til ytringsfriheden højest? Hvis Folketinget tager valget ud af rettighedshavernes hænder og siger, at sådanne eksemplarer skal være tilladt i Danmark, vil det ikke påvirke det indre marked, fordi det allerede er opdelt.

De skriftlige indlæg til EU-Domstolen i sag C-479/04

Der var nu ikke mange medlemsstater, der interesserede sig for spørgsmålet om frihandel med ophavsretsbeskyttede varer. Polen var den eneste medlemsstat, der afgav skriftligt indlæg til EU-Domstolen. Danmark valgte ikke at deltage direkte, men både Rådet, Kommissionen og Parlamentet var på barrikaderne og alle med danske advokater, som formentlig benyttede de sædvanlige danske rådgivere.

Laserdiskens indlæg	14 sider
Polens indlæg	7 sider
Rådets indlæg	26 sider
Kommissionens indlæg	15 sider
Parlamentets indlæg	13 sider

Min gennemgang af det mest relevante ses på de kommende sider, men som altid er alle indlæg stillet til rådighed på www.denskjultekorrupsion.dk/dokumentation.

Laserdiskens indlæg

Mine vigtigste anbringender var med i forelæggelsen, så jeg benyttede lejligheden til at illustrere problemstillingerne med tegninger og billeder, og så stillede jeg spørgsmålene: Hvorfor frihandel? Hvorfor konkurrence?

EU gik angiveligt ind for frihandel og konkurrence. De samme stater sloges for det i OECD, der tillige omfattede USA og Japan. Med indførelsen af regional konsumtion går EU den modsatte vej. Jeg illustrerede fadæsen ved at citere fra OECD's grundlæggende bestemmelser.

Fra artikel 1: "The aims of the Organisation for Economic Co-operation and Development (hereinafter called the "Organisation") shall be to promote policies designed to contribute to the expansion of world trade on a multilateral, non-discriminatory basis in accordance with international obligations."

Fra artikel 2: "In pursuit of these aims, the Members agree that they will, both individually and jointly:

promote the efficient use of their economic resources;

pursue their efforts to reduce or abolish obstacles to the exchange of goods..."

Jeg citerede endvidere fra Mario Montis afslutning på talen i Stockholm: "I think competition authorities can be proud of the positive impact of their work, and the clear benefits to consumers: *lower prices, more choice, and more innovation.*"

Spredningsrettens formål

Spredningsrettens oprindelige formål var at forhindre spredning af piratkopier. Det har ophavsretlig betydning, *at* rettighedshaveren har givet samtykke til udgivelse af et værk, men det har ingen ophavsretlig betydning, *hvor* rettighedshaveren har givet samtykket.

Rådet anvender ophavsretten til at løse konkurrenceretlige problemer

Der er ikke i infosoc-direktivet hjemmel til at føre konkurrencepolitik. Rådets angivne begrundelse for at vælge regional konsumtion har intet med ophavsret at gøre.

Kommissionens påstand om det indre marked

Kommissionen har uret i, at en ensartet gennemførelse af regional konsumtion er den *eneste* måde at sikre det indre markeds funktion. Mens regional konsumtion ikke med sikkerhed gennemfører det indre marked som et område uden indre grænser, vil en ensartet gennemførelse af international konsumtion med 100 % sikkerhed sikre det indre markeds funktion - endda uden at være i modstrid med andre af EU's formål.

EU-Domstolens påstand om det indre marked

EU-Domstolen tager fejl, når den giver Kommissionen ret i, at en ensartet gennemførelse af regional konsumtion er den *eneste* måde at sikre det indre markeds funktion. Det indre markeds funktion sikres *også* ved en ensartet gennemførelse af international konsumtion. EU-Domstolen må vælge mellem de to metoder og begrunde sit valg.

Fra Laserdiskens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 6. marts 2005

Den Polske Republik støtter den af sagsøger fremførte argumentation, da det i sekundær ret indførte princip om konsumtion af retten til immaterielle goder og dermed forbuddet mod parallelimport er i strid med De Europæiske Fællesskabers grundlæggende politikker og principper.

Ifølge Den Polske Regering er en undtagelse fra princippet om international konsumtion af retten til immaterielle goder uforenelig med proportionalitetsprincippet som omhandlet i EF-traktatens artikel 5, stk. 3. I medfør af dette princip handler Fællesskabet kun i det omfang, det er nødvendigt for at nå de mål, der er fastsat i Traktaten.

Den Polske Republik er af den opfattelse, at indførelsen i sekundær fællesskabsret af et princip om regional konsumtion ikke sikrer gennemførelsen af Fællesskabets mål med hensyn til oprettelsen af det indre marked. Dette betyder, at styrken af den stilling, som konkrete nationale rettighedshavere til immaterielle goder har, vil være bestemmende for beslutningen om at markedsføre eller ikke at markedsføre et produkt på et givent nationalt marked og i et vist omfang beslutningen om at tillade parallelimport. Som følge heraf vil en ordning med regional konsumtion af retten føre til en opsplitning af det europæiske marked. Det skal tilføjes, at enhver aktivitet, der fører til en opsplitning af markedet er forbundet med en styrkelse af virksomhedernes stilling, vil være til skade for forbrugerne og vil begrænse det frie varevalg og retten til ligebehandling i et hvilket som helst land. En sådan praksis vil tilsidesætte princippet om frie varebevægelser i Den Europæiske Union, såfremt der sker en faktisk forringelse af markedsadgangen for varer fra markeder uden for Den Europæiske Union.

Den Polske Republik antager derfor sagsøgers argument, hvorefter en af Fællesskabets grundlæggende opgaver ifølge EF-traktatens artikel 2 er i Fællesskabet som helhed at fremme en høj konkurrenceevne. Det skal understreges, at forbuddet mod parallelimport ikke har indflydelse på varenes fremstillingssted. Af økonomiske årsager vil virksomhederne ikke give afkald på at fremstille varer uden for Unionen. Dermed får de alligevel mulighed for at forbyde parallelimport og mulighed for frit at fastsætte prisen på de enkelte nationale markeder inden for Den Europæiske Union. Et forbud mod parallelimport vil derfor paradoksalt nok føre til en tilsidesættelse af en af Fællesskabets grundlæggende opgaver, nemlig at fremme konkurrenceevnen inden for rammerne af Den Europæiske Union.

Den Polske Republik anser derfor sagsøgers påstand, hvorefter en sådan aktivitet især vil være til skade for forbrugerne, som fratages retten til frit at kunne vælge konsumvarer, for berettiget. Det er især mærkbart for så vidt angår immaterielle goder, der i princippet ikke har substitutionsprodukter. En faktor, der medfører konkurrencedygtige priser, er nemlig den kamp om kunderne, der foregår mellem de virksomheder, som markedsfører dette gode.

Princippet om international konsumtion sikrer, at berettigede ophavsretlige interesser kan varetages på tilstrækkelig vis. En beskyttelse af disse interesser i form af et princip om konsumtion inden for Fællesskabet er ikke nødvendig, da det kolliderer med forbrugernes og importørernes interesser og ligeledes det offentliges interesse i at sikre konkurrencen, og er følgelig i strid med Fællesskabets primærret.

Polens skriftlige indlæg

Polens indlæg er skrevet af T. Nowakowski, som var enig med mig i de centrale spørgsmål. Han indså, at regional konsumtion i realiteten fører til en opsplnitning af det indre marked, at det paradoksalt nok ikke fremmer konkurrenceevnen, og at det er til skade for forbrugerne. Han så princippet om regional konsumtion som en slags tillægsret til rettighedshaverne om at kontrollere markedet, og det går videre end den tiltænkte ophavsretlige beskyttelse. Han konkluderede derfor, at regional konsumtion strider mod Fællesskabets primærret.

Rådets skriftlige indlæg

Rådet, EU's daværende 25 medlemsstater, var repræsenteret ved Henrik Vilstrup, Fernando Florindo Gijón og Rita Liudvinaviciute-Cordeiro. Deres 26 sider lange indlæg vedrører alene det første spørgsmål. De omtaler ikke spørgsmål 2.

Indlægget er en meget lang gennemgang af en række sager, herunder Imerco-sagen og Warner-sagen. De tre advokater taler udenom og vildleder med direkte løgne, f.eks. bestrider de - trods Kommissionens udførlige begrundelse i forslaget (side 447) - både formålet med spredningsretten og årsagen til, at konsumtion er nødvendig. De er frække nok til at påstå, at jeg skaber forvirring ved at nævne piratkopier og den oprindelige beskyttelse mod spredning af piratkopier.

De anerkender nu international konsumtion som en løsning, men formålet er ikke længere at sikre det indre markeds funktion! Nu handler det om at fremme kreativiteten, sikre et vederlag, fremme væksten osv., men de afslører ikke, hvordan regional konsumtion skulle gøre dette bedre end international konsumtion!

41. Rådet finder ikke, at valget mellem international konsumtion og fællesskabskonsumtion kan begrundes i ønsket om at fjerne hindringer for den frie bevægelighed for varer i det indre marked, eftersom begge ordninger, hvis de anvendes ensartet overalt i Fællesskabet, kan løse dette problem. Da lovgiveren fastsatte reglerne om fællesskabskonsumtion, var hensigten at nå de målsætninger, der er omhandlet i direktivets betragtninger. Efter Rådets opfattelse bør en høj grad af beskyttelse af ophavsmandens spredningsret gøre det muligt at fremme kreativiteten, sikre ophavsmændene et passende vederlag, forbedre væksten og forøge den europæiske industris konkurrenceevne.
42. Med hensyn til spørgsmålet om, hvor effektiv eller ineffektiv fællesskabskonsumtion er til at fremme bekæmpelsen af distribution af medier, der bringes på markedet, uden at ophavsmanden har givet nogen form for samtykke i forbindelse med noget marked, er det tilstrækkeligt at fastslå, at dette ikke var EF-lovgiverens hensigt, da denne vedtog den anfægtede bestemmelse.
43. Sagsøgeren i hovedsagen skaber imidlertid forvirring ved at sondre mellem "piratkopier" og "ægte" kopier, hvilket ikke har noget juridisk grundlag.

Fra Rådets skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 17. marts 2005

Rådet om konkurrencepolitikken

Ifølge Rådets indlæg har “fællesskabslovgiver” lov til at opføre sig nøjagtigt, som denne har lyst til, fordi “fællesskabslovgiver” selv fastlægger EU’s konkurrencepolitik. Principielt kan konkurrencepolitikken derfor slet ikke anfægtes.

Rådet omfatter bl.a. også Polen, og det må konstateres, at Polens repræsentant havde større respekt for demokratiet, idet han anerkendte, at EU kun kan handle, hvor det er nødvendigt for at nå de mål, som er fastsat i EF-traktaten!

Det største problem - som de tre advokater søgte at aflede opmærksomheden fra - var, at spørgsmålet aldrig havde været behandlet af “fællesskabslovgiver”, hvis man med fællesskabslovgiver mente de folkevalgte regeringer og de folkevalgte medlemmer af Parlamentet. Regional konsumtion blev som nævnt indført af embedsmændene og dommerne i Silhouette-sagen. Og det var ikke lige dem, der normalt blev opfattet som fællesskabslovgiver.

Det er også interessant, at målsætningen med konkurrencepolitikken slet ikke er at sikre lavere priser for forbrugerne. “Tro ikke på kommissær Mario Monti,” er deres budskab. Det handler alene om at sikre, at konkurrencen i Fællesskabet ikke fordrejes, skriver de, alt imens de ser bort fra, at det netop ikke opnås med en løsning, hvor 25 nationale distributører bestemmer i hvert sit område!

Det er endelig værd at bemærke, så brutalt OECD’s målsætninger affærdiges. Man bør erindre, at samtlige medlemsstater, der stemte for diverse direktiver om varemærkeret og ophavsret, der først efterfølgende blev fortolket som et fravalg af international konsumtion, også var medlemmer af OECD.

Jeg kan ikke lade være med at spekulere på, om disse medlemsstater ville føle sig godt repræsenteret af de tre advokater, hvis de fik kendskab til, hvordan der blev argumenteret på deres vegne. Polen var tydeligvis ikke enig. Indlægget kan ikke undgå at efterlade det indtryk, at de tre advokater ville skrive hvad som helst for at bevare regional konsumtion. Man kan så fundere over årsagen til dette!

46. Man kan vanskeligt forestille sig, at fællesskabslovgiveren skulle overtræde EU’s konkurrencepolitik, da det hovedsagelig er fællesskabslovgiveren, der selv fastlægger den med forbehold af Kommissionens kompetence.
48. Det forholder sig således, at direktivet ved hjælp af harmonisering bidrager til at sikre, at konkurrencen ikke fordrejes i Fællesskabet. Målsætningerne med konkurrencepolitikken er at sikre lige vilkår for alle økonomiske aktører, og en følge heraf vil normalt være lavere priser for forbrugerne, men dette er ikke målet.
50. For så vidt angår den manglende overensstemmelse med OECD’s målsætninger forholder det sig endelig således, at billigere og bedre produkter til forbrugerne ikke er et egentligt mål i overenskomsten med OECD, og at de mål, denne organisation søger at nå, heller ikke er bindende for fællesskabslovgiveren.

Kommissionens skriftlige indlæg

Kommissionens indlæg er skrevet af Niels Bertil Rasmussen og Wouter Wils på vegne af Kommissionen. De forholder sig ganske vist til det andet spørgsmål, men selvom det indre marked opdeles af den valgte løsning, er de ikke indstillet på at imødekomme Danmark. Hele indlægget igennem afvises enhver anden løsning end regional konsumption. Metoden er gennemgående den samme: Virkeligheden fornægtes, og der henvises til ikke-eksisterende forarbejder og formål.

Jeg har blot gengivet et lille uddrag af de 15 sider som eksempel. Hvis man læser forarbejderne til låne/leje-direktivet, hvori spredningsretten blev indført, vil man lede forgæves efter noget, der minder om et fravalg af international konsumption eller en begrundelse for at vælge regional konsumption. Hvis man følger hele forløbet, står det klart, at regional konsumption blev indført efterfølgende. Der var redegjort for forløbet i forelæggelsen, men den blev blot afvist med henvisning til direktivets "ordlyd og opbygning" og forarbejder, som ikke findes.

Kommissionen støtter også valget af regional konsumption på EU-Domstolens tre domme (Silhouette, Sebago og Levi's), hvor de to sidste bekræfter den første, der er baseret på den løgn - eller fejltagelse, hvis man vil være venlig - at regional konsumption er den eneste løsning, der gennemfører det indre marked. Hele formålet med retssagen var fra min side at påpege, at der findes en anden løsning, og at man på et kvalificeret grundlag bør træffe et valg mellem de to muligheder.

7. Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om en medlemsstat er berettiget til at bibeholde international konsumption på trods af direktivets artikel 4, stk. 2.
8. Det er Kommissionens opfattelse, at dette spørgsmål skal besvares benægtende. Direktivbestemmelsen forbyder medlemsstaterne at bibeholde international konsumption for spredningsretten, idet denne er fuldstændigt harmoniseret for ophavsmænd.
9. Dette resultat følger direkte af direktivets ordlyd og opbygning. Det bekræftes endvidere af forarbejderne til direktivbestemmelsen. Endelig bekræftes resultatet af Domstolens praksis ved fortolkningen af den tilsvarende bestemmelse i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (herefter "varemærkedirektivet").

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Parlamentets skriftlige indlæg

"Formålet med konsumption er at undgå en opdeling af markedet ved at indføre kunstige grænser," skriver Lisbeth Grodum Knudsen og Kieran Bradley i deres indlæg og afviser, at EU-markedet opdeles med den valgte løsning! De fortsætter: "Der var gode grunde til at foretrække fællesskabskonsumption," hvorefter det er svært ikke at stille det endnu ubesvarede spørgsmål: Hvilke gode grunde?

Retsmøderapporten

Ingen af EU's institutioner forholdt sig til de virkelige problemer, som enten blev ignoreret eller løjet væk. Det var dog opmuntrende, at Polens repræsentant havde forstået problemstillingen, så det var altså ikke forelæggelsen, der var uklar.

Jeg bad EU-Domstolen om at få lov til at afgive et mundtligt indlæg med den begrundelse, at ingen af de tre EU-institutioner havde forstået problemstillingen.

Den refererende dommer, George Arestis, forstod desværre heller ikke problemet. Retsmøderapporten forelå den 20. januar 2006, og den er uhyre mangelfuld.

Ingen af mine overordnede synspunkter er medtaget. Hverken det problem, at Kommissionen ændrede betydningen af en regel, der var vedtaget i EU, *efter* at den var vedtaget, eller indsigelsen mod påstanden om, at regional konsumtion er den *eneste* måde, der forhindrer en opdeling af det indre marked.

Han burde i det mindste anerkende, at det er dét, indsigelserne drejer sig om. Hvis han er uenig, kan han afvise mig som dommer, men det er for ringe, at mine synspunkter ikke engang får lov til at fremgå af sagens officielle papirer.

Der var flere problemer. Låne/leje-direktivet er f.eks. ikke nævnt ét eneste sted i hele retsmøderapporten. Hvordan skal de andre dommere kunne forholde sig til spredningsretten uden at iagttage det direktiv, der indførte den og begrundede den? I forslaget til infosoc-direktivets artikel 4 er der ikke nævnt noget formål.

Kommissionen kom overhovedet ikke ind på spredningsrettens formål i dens bemærkninger til infosoc-direktivet. Jeg formoder, at der ikke var grund til at gentage formålet, da der bare var tale om også at give denne ret til ophavsmændene, efter at den var tildelt de udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, filmproducenter og producenter af radio- og tv-udsendelser i låne/leje-direktivet. Jeg gætter på - og det er selvfølgelig kun mit gæt - at Kommissionen i mellemtiden havde erkendt, at det var urimeligt, at ophavsmændene skulle snydes for denne ophavsretlige beskyttelse, når alle de andre rettighedshavere havde fået den.

Den refererende dommer behandlede sagen, som om spredningsretten og det omtvistede valg af regional konsumtion stammer fra infosoc-direktivet, men det er ikke dérfra, problemet stammer. Misforstod han, fordi jeg "kun" havde klaget over infosoc-direktivet? Efter ændringen af ophavsretsloven i 1995 var jeg klar til at anlægge sag om indførelsen af regional konsumtion i låne/leje-direktivet, men da jeg ikke blev ramt takket være J. Nørup-Nielsen, kunne jeg ikke anlægge sag. Selvfølgelig er det valget af regional konsumtion, jeg anfægter, men jeg fik først adgang til EU-Domstolen efter infosoc-direktivets gennemførelse.

Ingen af EU-institutionernes advokater så ud til at forstå den sammenhæng, og de havde heller ikke bemærket, at ophavsmændene blot er én af fem kategorier af rettighedshavere, som har fået tildelt en spredningsret. Der opstår snart praktiske problemer, hvis man prøver at forholde sig til det, så det gør ingen.

Jeg sendte indsigelserne til den refererende dommer, men han tillod ikke, at mine hovedsynspunkter indgik i sagen, og således var jeg handicappet fra starten.

1. Magtfordrejning

Sagen udspringer af, at Kommissionen i 1994 selvstændigt ændrede betydningen af den ophavsretlige spredningsret, så den ikke blot kan bruges til at forhindre spredning af piratkopier, men også kan hindre spredning af lovlige kopier fra lande uden for EU.

De syv ugyldighedsgrunde er blot følgerikninger. Det er et demokratisk problem, når Kommissionen selvstændigt ændrer virkningen af en regel, der er vedtaget i EU - også selvom ændringen ikke er i modstrid med andre bestemmelser i Traktaten.

Magtfordrejning er sagens hovedtema, og det bør fremgå af retsmøderapporten.

2. Domstolens retspraksis om regional konsumtion

Jeg er bekendt med Domstolens praksis om regional konsumtion af varemærkeretten og Kommissionens begrundelse for at vælge regional konsumtion af spredningsretten. Begge dele er begrundet med, at det er den *eneste* måde at forhindre en opdeling af det indre marked.

Jeg bestrider sandheden i den begrundelse. Det er vigtigt, at Domstolen forholder sig til min påstand om, at ensartet anvendelse af international konsumtion heller ikke fører til en opdeling af det indre marked. Domstolen må forklare, hvordan ensartet anvendelse af international konsumtion kan opdele markedet. Når Domstolen opdager, at det ikke kan lade sig gøre, må den træffe et kvalificeret valg mellem regional og international konsumtion i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og spredningsrettens formål. Den problemstilling fremgår ikke af retsmøderapporten.

Direktiv 92/100/EØF savnes i retsmøderapporten

Jeg savner en reference til direktiv 92/100/EØF i retsmøderapporten. Det er umuligt på grundlag af retsmøderapporten at forholde sig til sagens demokratiske problem, nemlig om EU-institutionerne uden videre kan ændre betydningen af en vedtaget regel.

Domstolen må anerkende, at det er vanskeligt for en borger at få adgang til Domstolen. Jeg kunne ikke anfægte gyldigheden af stk. 2 i artikel 9 (spredningsretten) i 92/100/EØF, fordi den ikke blev gennemført i dansk lov for filmværker. Derfor blev jeg ikke berørt. Jeg blev berørt, da artikel 9 fra 92/100/EØF uændret blev videreført i infosoc-direktivet i artikel 4 - som *blev* gennemført i en dansk lov, der nu berører mig. Domstolen kan ikke bedømme sagen korrekt uden at forholde sig til min påstand om, at spredningsretten havde én virkning, da den blev behandlet i 1992, og har en anden virkning i dag - uden at ændringen er sket i åbenhed og er behandlet på demokratisk vis.

Fejl i retsmøderapporten om hjemmel

Retsmøderapporten giver det fejlagtige indtryk, at min påstand er, at *hele* direktivet er ugyldigt og mangler hjemmel. Jeg anerkender, at der er hjemmel til infosoc-direktivet. Det eneste problem er de to ord "i Fællesskabet" i anden linje i stk. 2 i artikel 4, der ændrer spredningsretten, så den ikke kun er et forbud mod spredning af piratkopier.

Retsmøderapporten overdriver problemet og gør sagen unødvendigt dramatisk. Et medhold til mig får den virkning, at medlemsstaterne skal se bort fra en bestemmelse, der i forvejen blev anset for at være overflødig. Resten af direktivet er slet ikke berørt.

Den mundtlige forhandling

Jeg måtte en tur til Luxembourg igen. Jeg fik fat i advokat Jesper Svenningsen, der stadig boede i byen, men han havde fået arbejde hos den danske dommer, så denne gang kunne han ikke rådgive mig. Han turde dårligt nok hilse på mig af frygt for at sende et forkert signal. Intet måtte beklikke EU-Domstolens uafhængighed. Han fandt det interessant, at jeg var på vej til at føre min anden sag. Det er meget sjældent, at private borgere får adgang til EU-Domstolen, og han kendte ikke til andre tilfælde, hvor det var sket to gange. "Det må der være en historie i," sagde han og foreslog, at jeg kontaktede Nordjyske Medier, som kunne sende en journalist med til at dække retssagen. Så skulle han nok etablere et møde med den danske dommer, som gerne greb muligheden for at profilere sig i pressen.

Nordjyske Medier var med på forslaget. De lavede et indslag til *24 Nordjyske* som optakt og sendte journalist David Abildgaard og fotograf Kim Dahl Hansen med på turen. For mig var det hyggeligt at have selskab. Kim havde medtaget et nyt High Definition HDV-kamera, der via trådløs sender kunne fungere med en knappenålsmikrofon, og det fandt jeg meget interessant. Så snart jeg kom hjem, bestilte jeg et tilsvarende kamera, som jeg lige nåede at få med på skiferien. Han løste også et andet problem: Min mor havde efter mit første besøg ved EU-Domstolen bebrejdet mig, at jeg havde taget billeder af alt omkring mig, men ikke af mig selv. Hun ville gerne se mig i den advokatkappe, jeg havde fortalt om, så jeg fik Kim til at tage et billede af mig i fuldt kostume ved EU-Domstolens talerstol.

Oprindeligt ville jeg bruge min taletid på at illustrere de praktiske virkninger af regional konsumtion med eksempler på samme måde, som jeg havde gjort for Kulturudvalget. Jeg måtte imidlertid ikke medbringe rekvisitter, men jeg fik lov til at fremstille plancher i A4 størrelse til omdeling til dommerne, så jeg gav dem billeder af *Anders And*-bladene, Fievel-kasketten, skakspillet (side 559), Carl Th. Dreyer-boksen (side 522), lemlæstelsen af *Blue Velvet* (side 561), piratudgaven af *Star Wars* (side 446) og *Leonard Maltin's Movie & Video Guide* (side 566).

Polen deltog ikke, så jeg stod alene imod tre EU-institutioner, som ikke havde forstået noget som helst, hvis man skulle tro deres skriftlige indlæg. Efter at mine hovedsynspunkter var pillet ud af retsmøderapporten, var jeg også nødt til at gøre rede for dem igen sammen med den faktiske historiske udvikling.

På siderne 618-621 er gengivet den del af min tale, som er nødvendig for at vurdere min grundlæggende påstand om, at EU-Domstolen ikke har forholdt sig til de centrale problemstillinger. Tidslinjen på side 622 giver et samlet overblik.

denskjultekorruption.dk/video34

24 Nordjyske, 13. februar 2006

Man skal høre meget, før ørerne falder af

Henrik Vilstrups tale på vegne af Rådet er nok det dummeste, jeg har hørt.

Han afviste - ligesom Kommission havde gjort i det skriftlige indlæg - at der er et problem med ytringsfriheden. Regional konsumtion forhindrer ikke nogen i at ytre sig, og der er pressefrihed, anførte han og overså dermed, at ytringsfrihed også vedrører adgang til information, og at det er dén adgang, der er truet.

Derefter slog han nærmest benene væk under mig med en argumentation om, at international konsumtion slet ikke gavner borgerne.

“Parallelimport fører ikke til lavere priser. Parallelimportørerne er kun ude på selv at score overpriserne, så priserne vil ikke falde til EU-borgernes fordel. Der er derimod risiko for, at det vil gå ud over forbrugerne i USA, hvis parallelimport til EU tillades, og det medfører lavere priser. Så vil de amerikanske selskaber bare sætte priserne op i USA for på den måde at undgå, at priserne i EU bliver lavere.” Det var hans budskab til dommerne til min frustrerede hovedrysten.

Der var ikke en egentlig fjendtlig stemning, men det var tydeligt, at de tre EU-institutioner ville forsvare “deres” direktiv med alle midler. Lisbeth Knudsen var flink nok. Hun hilste fra sin mand, Rasmus Knudsen, der havde hjulpet mig som advokat for advokatfirmaet Anders Hjulmand, og hun nærmest trøstede mig: “Du skal vide, at der ikke er noget personligt i det her. Jeg gør bare mit arbejde.”

Hun afviste, at regional konsumtion fører til en opdeling af det indre marked, og efter min tale tog hun ordet igen og forsikrede, at Parlamentet havde behandlet spørgsmålet om regional konsumtion: “Det var det mest omdiskuterede emne!”

Hans Kristian Pedersen på EU-Domstolens talerstol, 14. februar 2006

Baggrunden for spredningsretten

Rettighedshaverne klagede over piratkopiering.

Politikerne lyttede - og de forstod problemet med piratkopiering.

De indførte spredningsretten som et effektivt middel mod piratkopiering.

Det skete i låne/leje-direktivet i 1992.

Dengang forklarede Kommissionen, hvorfor spredningsretten er en god ting:

Det er fordi, det er nemt at gribe ind over for en person, der sælger piratkopier.

Det er i hvert fald nemmere end at finde dem, der fremstiller piratkopierne.

Spredningsretten er meget mere effektiv end reproduktionsretten.

Men begge dele er nødvendige.

Nødvendigheden af konsumtion

Det er nødvendigt at begrænse spredningsretten.

Hvis rettighedshaverne kan kontrollere ethvert salg, kan de opdele det indre marked.

Det kan EU selvfølgelig ikke tillade.

Løsningen er begrebet konsumtion.

Det betyder, at rettighedshaveren har udtømt sin spredningsret, når han har givet samtykke til spredning. Kodeordet er "samtykke".

Når rettighedshaveren har givet samtykke til salget, kan eksemplaret spredes videre.

Med den løsning er målet nået.

På den ene side forbyder man spredning af piratkopier.

Samtidig sikrer man en uforstyrret handel med eksemplarer, der ikke er piratkopier.

Politikerne var tilfredse, og de blev enige om at vedtage låne/leje-direktivet.

Stk. 2 var først formuleret sådan, at spredningsretten ikke måtte forhindre samhandel mellem medlemsstaterne.

Det økonomiske og sociale Udvalg sagde dengang, at stk. 2 kunne undværes, fordi det blot svarer til Domstolens praksis.

Kommissionens nye tekst og fortolkning

Da drøftelserne var færdige, rettede Kommissionen teksten til.

Kommissionen forsikrede, at det ikke betød væsentlige ændringer i indholdet, men en af ændringerne var tilføjelsen af de to ord "i Fællesskabet" i anden linje.

Spredningsretten blev vedtaget med den nye (og nuværende) formulering.

I 1993 spurgte et parlamentsmedlem til den nye formulering.

Både spørgsmål og svar er trykt i EF-Tidende den 5. december 1994.

Kommissionen svarede, at den havde indført regional konsumtion.

Kommissionen påstod, at det indre marked ikke kan fungere, hvis der anvendes international konsumtion!

Den ulykkelige fejltagelse

Kommissionens påstand er ikke rigtig. Ensartet anvendelse af international konsumtion kan umuligt føre til opdeling af det indre marked. Kommissionens forkerte påstand er en af grundene til, at jeg står her i dag.

Hovedproblemet er magtfordrejning, og det vil jeg tale om først.

Hovedproblem nr. 1: Magtfordrejning

Retsmøderapporten nævner ikke magtfordrejning. Det er jeg ked af, og det har jeg gjort Domstolen opmærksom på. Spredningsretten blev indført for at gribe ind over for piratkopier. Hverken mere eller mindre. Stk. 2 blev specifikt indført for at forhindre en opdeling af det indre marked. Hverken mere eller mindre. Det var Kommissionen, der bagefter ville bruge spredningsretten i låne/leje-direktivet til at forbyde billige lovlige kopier fra lande uden for EU.

Er det ikke et uvedkommende hensyn at tage i en regel, der allerede er indført med det specifikke formål at forbyde piratkopiering?

Der er ikke engang tale om en ny regel. Der er tale om at give en gammel regel en ny betydning - uden debat, uden forklaring. Jeg synes, det er et demokratisk problem.

Hovedproblem nr. 2: Proportionalitet

Jeg har bemærket Kommissionens forklaringer.

Jeg har bemærket Domstolens afgørelser i lignende sager om varemærkeret.

Men Kommissionen og Domstolen tager fejl.

Jeg vil gerne, at Domstolen fortæller mig og EU's borgere, hvordan ensartet anvendelse af international konsumtion kan føre til en opdeling af det indre marked.

Det er selvfølgelig et problem, hvis nogle medlemsstater anvender regional konsumtion, mens andre anvender international konsumtion. Alle medlemsstater må anvende det samme princip. Men der findes altså to løsninger at vælge imellem, og her kommer proportionalitetsprincippet ind i billedet.

Hvilken indvirkning har valget af international konsumtion på andre forhold? Jeg svarer selv: Ingen!

Regional konsumtion har negativ indvirkning på konkurrencen og ytringsfriheden og må derfor afvises af proportionalitetsprincippet.

Det kulturelle jerntæppe

EU har indført censur i gammel sovjetisk stil.

Borgerne i Sovjetunionen havde ikke adgang til Vestens kultur.

De kunne ikke frit købe de bøger og tegneserier, de gerne ville læse.

De kunne ikke høre den musik, de gerne ville høre.

De kunne ikke se de film, de gerne ville se.

Regeringen forhindrede dem i at købe Vestens varer.

Sådan er det næsten at være borger i EU i dag.

EU-borgerne kan ikke købe de bøger og tegneserier, de gerne vil læse.

EU-borgerne kan ikke høre den musik, de gerne vil høre.

EU-borgerne må ikke se de film, de gerne vil se.

EU forhindrer borgerne i at få adgang til varer og informationer fra verden udenfor.

Borgerne i EU har ikke fri adgang til kulturgoder fra verden uden for EU.

I Sovjetunionens tid bestemte staten, hvad borgerne måtte få adgang til.

I EU bestemmer de internationale selskaber, hvad borgerne må få adgang til.

Jeg mener, at den ene form for censur er lige så slem som den anden!

Om misforståelserne: Piratkopier og ytringsfrihed

Kommissionen ville have regional konsumtion, og Rådet og Parlamentet har stemt for infosoc-direktivet inkl. artikel 4, stk. 2, så på en måde er det naturligt, at de forsvare regional konsumtion. Det ser bare ikke ud til, at de har forstået, hvad det drejer sig om. De skriver flere ting, som ikke vedrører sagen.

De skriver, at spredningsretten er nødvendig for at forhindre piratkopier. Ja, det er vi alle sammen enige om, og det er ikke noget problem. Problemet er forbuddet mod alle de varer, der ikke er piratkopier.

De skriver, at man godt kan købe varer, der er bragt på markedet i EU. Ja, det er også rigtigt, men det har heller ikke noget med sagen at gøre. Problemet er forbuddet mod de varer, der er udgivet uden for EU.

De skriver, at regional konsumtion er til gavn for ytringsfriheden. Det sikrer borgerne adgang til de værker, der er udgivet i EU, siger de. Det er en besynderlig måde at se tingene på. Konsumtion er ikke nogen nyhed, men infosoc-direktivet begrænser konsumtionen, så der ikke mere er fri adgang til informationer fra verden uden for EU. Det er entydigt til skade for ytringsfriheden!

Jeg ved godt, at ytringsfriheden ikke er absolut. Ytringsfriheden kan begrænses af større hensyn. Disse hensyn er nævnt i Menneskeretskonventionens artikel 10, stk. 2. Jeg har læst dem omhyggeligt, og der står ikke noget om særlige økonomiske fordele til internationale selskaber. Og det er det, importforbuddet handler om.

Om hjemmel

Selvfølgelig er der hjemmel til et ophavsretligt direktiv som infosoc-direktivet.

Jeg angriber ikke hele infosoc-direktivet. Jeg angriber kun det, der giver problemer. Det er de to ord "i Fællesskabet", som er gentaget i anden linje i stk. 2. De to ord stammer fra Kommissionens redigering af låne/leje-direktivet. Hvis de to ord fjernes igen, er der ikke noget problem, og spredningsretten vil igen være et effektivt middel mod piratkopiering - hverken mere eller mindre.

Det er tilføjelsen af de to ord, der begrænser konkurrencen. Det er den begrænsning af konkurrencen - og *kun den* - der savner hjemmel.

Om den praktiske virkning af ugyldighed af stk. 2

Kommissionen anfører, at medhold til mig ikke får nogen praktisk betydning.

Kommissionen anfører, at rettighedshaverne bare kan benytte varemærkeretten.

Det er ikke rigtigt.

Infosoc-direktivet er det eneste direktiv, som omfatter de varer, jeg handler med, og som er gennemført i dansk lov.

Men lad det bare være helt klart: Mine bemærkninger om regional konsumtion gælder også varemærkeretten.

Jeg krænker Canons varemærke, hvis jeg sætter Canons mærke på andre varer, men det er ikke det samme som at sælge et kamera, jeg selv har importeret fra et tredjeland. Kriteriet for varemærkekrænkelser bør være det samme: Om der er givet samtykke.

Jeg mener, at regional konsumtion også er forkert i varemærkedirektiverne og i låne/leje-direktivet, men de har ikke ramt mig, så derfor kan jeg ikke anlægge sag.

Om EU's konkurrencepolitik

Engang var konkurrencepolitikken hovedhjørnестenen i EU.

Dengang sagde Kommissionen (side 61):

Konkurrence tvinger producenterne til at være dynamiske og innovative.

Konkurrence tvinger producenterne til at lytte til markedet.

Konkurrence tvinger producenterne til at udbyde kvalitetsvarer til lave priser.

Mario Monti ville ikke tillade et system, der fratager forbrugerne et frit valg.

Sådan er det ikke mere. Kommissionen vil ikke have kvalitetsvarer til lave priser.

Kommissionen vil ikke tvinge producenterne til noget.

I dag er det forbrugerne, der skal tvinges. Forbrugerne skal tvinges til at købe de dårligste varer, og de skal betale mere. Forbrugerne skal heller ikke have et frit valg.

Det er Kommissionens, Parlamentets og Rådets holdning i denne sag.

Og så er det, jeg stiller spørgsmålet: Er EU til gavn for borgerne?

Hvorfor skulle den danske rettighedshaver til *Blue Velvet* (side 561) lytte til markedet?

Scanbox har allerede forbudt den amerikanske udgave.

Så forbrugerne er nødt til at købe Scanbox' ringe danske udgave.

Hvorfor skulle en dansk distributør af Leonard Maltins bog (side 566) være effektiv?

Hans egne eksemplarer har han selvfølgelig købt billigt i USA.

Han behøver ikke at være effektiv. Han kan forbyde parallelimport og sætte prisen op.

Domstolens signal til borgerne

Domstolen har to signaler at vælge imellem. Domstolen kan sige:

Kære borger

Du skal ikke tro, at Det Europæiske Fællesskab er til for din skyld.

Det er til, så de internationale selskaber kan tjene så mange penge som muligt.

Du kan ikke selv vælge, hvilke varer du vil købe.

Ytringsfriheden gælder ikke for dig.

Vi vil gerne have, at du stemmer for EU's forfatning og for EU's traktater.

Men vi kan ikke fortælle dig, hvad du stemmer for.

Det beslutter Kommissionen og Rådet først senere.

Domstolen kan også vælge at sende et andet signal. Domstolen kan i stedet sige:

Kære borger

Det Europæiske Fællesskab er dit projekt.

Du skal vide, at dine rettigheder tages alvorligt.

Du kan stole på, at EU er et demokratisk projekt.

Men EU har også brug for din hjælp.

Du skal aktivt gøre brug af dine rettigheder.

Så gavner du ikke blot dig selv, men hele Fællesskabet.

Det vil vi slå fast med dommen i denne sag.

Domstolen må vælge et af de to signaler. Der er ingen mellemvej.

Tidslinje for regional konsumptions oprindelse og udvikling

1988:

Varemærkedirektivet

Artikel 7 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption. Der findes ingen begrundelse, og det blev ikke gennemført i adskillige år.

1991:

Edb-direktivet

Artikel 4 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption. International konsumption bevares i Danmark til trods for dette - og uden bemærkninger fra Kommissionen.

1992:

Låne/leje-direktivet

Artikel 9 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption, men af formålet og bemærkningerne fremgår, at det ikke var tilsigtet.

1994:

Spørgsmål til Kommissionen

Kommissær d'Archirafi fortolker *eftersølgende* direktivet således, at der nu er indført regional konsumption!

1997:

Forslag til infosoc-direktivet

Kommissionen skriver i forslaget til infosoc-direktivet, at regional konsumption *allerede* er EU-Domstolens retspraksis, og at det ikke er muligt at bevare international konsumption.

1998:

Silhouette-sagen

Silhouette anfægter Østrigs lov om international konsumption. Ved dom afgør EU-Domstolen, at det ikke er muligt at gennemføre det indre marked med international konsumption.

2000:

Ønske til Rådets forhandlinger

Kommissionen afviser at diskutere spørgsmålet om konsumption.

2002:

Infosoc-direktivet gennemføres

International konsumption afskaffes i Danmark for bl.a. filmværker.

2006:

Laserdisken-sagen

EU-Domstolen afgør, at international konsumption er udelukket også på det ophavsretlige område.

Ikke én eneste politiker har udtrykt ønske om at afskaffe international konsumption. Embedsmænd har fået det forbudt helt uden offentlig debat.